

Tina de les Oliveres

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector central del terme de Gaià
Emplaçament: Carretera de Prats de Lluçanès (BV-4401), al km. 5 camí en direcció nord uns 200 m
Alçada: 504

Coordenades:

Latitud: 41.9191
Longitud: 1.92505
UTM Est (X): 410862
UTM Nord (Y): 4641353

Classificació

Número de fitxa: 08090 - 268
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern
Segle: XI-XVIII
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Partida per la meitat
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08089A007000410000YZ
Fitxes associades:
[Rectoria de Gaià](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 13/09/2018 - 02:00

Descripció

Receptacle excavat a la roca semblant a una tina però que, en realitat, no servia per al raïm sinó per a les olives. O almenys això és el que sembla deduir-se d'un seguit d'indicis, tot i que és difícil interpretar amb precisió com devia funcionar aquesta mena de trull. Es troba uns 60 m al nord de les cases del Raval i a uns 240 m de la Rectoria. Concretament, al marge d'un camp d'oliveres conegudes des de temps immemorials com l'Olivar del Rector. Consisteix en una cavitat excavada a l'extrem d'una roca que forma un petit cingle, amb la particularitat que s'ha trencat pel mig a causa d'una esllavissada. El receptacle té una planta circular, amb un diàmetre de 1,60 m. La profunditat, per la part del darrera, és d'uns 90 cm. En canvi, pel davant té un rebaix, de manera que només arriba a uns 50 cm. La seva profunditat, per tant, és menor que les típiques tines excavades a la roca. A la meitat esllavissada és on hi ha un forat, força ampli, per on desguassava el líquid. A més, en diferents punts de la vora i en una disposició que sembla aleatòria, hi ha diversos forats de formes variades que devien servir per encaixar-hi algun element superior.

Segons els germans COROMINAS CAMPS (2017), els quals van dedicar un llibre a les premses, tines i trulls medievals d'aquesta zona, més que una tina vinícola es tractaria d'un tabulatum; és a dir, un receptacle per dipositar-hi les olives acabades de collir i on s'hi faria algun tipus de mòlta. Tanmateix, no es coneixen els detalls de com es podria fer aquesta mòlta, a part del fet que el forat seria la sortida de les morques; és a dir, el pòsit o solatge de l'oli. Probablement, es tractaria d'algun tipus de mòlta més o menys manual, ja que ateses les característiques del terreny és impossible que el trull o tabulatum pogués ser accionat per una animal.

Observacions:

Informació facilitada per Josep Matamala i Josep Font

Foto 3 facilitada per Ramon M. Vila: el mas Canadell a la primera meitat de segle XX.

Història

La datació d'un element tan atípic és difícil de precisar, però podria tractar-se d'una obra medieval o d'època moderna. Des de temps immemorials aquestes terres són propietat de la Rectoria de Gaià. Com a mínim des del segle XIV el rector tenia dins la seva parròquia àmplies possessions que li aportaven unes rendes quantioses. En general, la Rectoria dominava les terres situades al nord del nucli de Gaià, mentre que el mas el Prat tenia les terres més al sud. A principis del segle XVII la Rectoria va propiciar els establiments que van originar el petit nucli del Raval, prop d'on hi ha la tina. Ja hem dit que aquest camp es coneix com l'Olivar del Rector, i actualment encara paga un cens a la Rectoria. En els seus encontorns hi havia altres camps d'oliveres. En una gran glaçada que tenir lloc el 1956 gairebé totes aquestes oliveres van morir. En aquest camp només en van quedar dues; la resta són més joves. Segurament per tot això la tradició popular ha relacionat aquesta tina o trull amb les olives, tot i que no es conserva memòria del seu ús. Fins a la dècada de 1960 la tina o trull es trobava sencera, i fou en aquests anys quan es va partir. Recentment, els germans COROMINAS (2017: 310) l'hi han dedicat una fitxa en el seu estudi sobre premses, tines i trulls medievals.

Bibliografia

BADIA, Josep M i altres (2016). Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 172-179.

COROMINAS CAMP, Ramon; COROMINAS CAMP, Jaume (2017). Premses, tines i trulls medievals al

Berguedà, nord del Bages i part del Solsonès. Antics testimonis de com es feia el via a l'edat mitjana. Centre d'Estudis del Bages; àmbit de Recerques del Berguedà, Manresa; Berga, p. 310-311.

